Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Gröna Dalenskolan

Läsåret 26/27

HÅBO KOMMUN

Verksamhet: Gröna Dalenskolan

Upprättad: 2026-06-26

Giltighetstid: Läsåret 2026/2027

Dokumentansvarig: Rektor

1. Kränkande behandling

Gröna Dalenskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering beskriver skolans förebyggande, främjande och åtgärdande arbete för att alla elever ska känna sig trygga, bli bemötta med respekt och ges lika möjligheter att delta i utbildningen. Planen utgår från skollagen och diskrimineringslagen samt skolans kartläggningar, enkäter, hälsosamtal, dokumenterade kräkningsärenden, elevråd och klassråd samt arbetslagens analyser som ligger till grund för H1-rapportens slutsatser. Planen ska vara känd av all personal och användas som stöd i det dagliga arbetet med trygghet, studiero, undervisningens tillgänglighet och likabehandling.

Planen ska vara ett levande arbetsdokument. Den följs upp fortlöpande under läsåret och revideras utifrån nya underlag, uppföljning av genomförda åtgärder och elevernas upplevelser av trygghet, studiero, delaktighet och likvärdiga möjligheter att lyckas i undervisningen.

Huvudmannen ska enligt 6 kap. 8 § se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Även vårdnadshavarna bör göras delaktiga i detta arbete, enligt prop. 2005/06:38, s. 89 f.

1.1 Delaktighet

För att öka delaktigheten och inventera vilka åtgärder som ligger till grund för *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* använder Gröna Dalenskolan olika enkäter, som vår egen enkät om trygghet och studiero, kommunens enkät samt utvärderingen av skolans ordningsregler som görs på klassråd och elevråd i slutet av läsåret.

Samtliga klasser har mentorstid inlagd på schemat en gång i veckan för att möjliggöra det förebyggande och främjande arbetet vilket finns beskrivet i *Plan för hälsofrämjande och förebyggande arbete*. På dessa mentorstider genomförs klassråd en gång i månaden med uppföljande elevråd med skolledningen. Trygghet och studiero har en obligatorisk punkt på dessa möten och som utgår från skolreglerna.

En trygg och stimulerande lärmiljö är en förutsättning för att eleverna ska få de kunskaper, värderingar och normer som skolan ska förmedla och verka efter utifrån Skollagen. För att skapa en skolmiljö som stimulerar till elevernas kunskapsutveckling behöver skolan aktivt bedriva ett konkret och främjande arbete med värdegrundsfrågor utifrån reglerna. För att visa riktningen av detta arbete utgår vi ifrån skolans vision och våra värdeord, som grundar sig i kommunens förväntningar på oss som verkar i skolan samt skollagens krav.

1.1.1 Redogörelse för hur skolan gör elever delaktiga i arbetet med planen

Eleverna görs delaktiga genom skolans trygghetsenkät, kommunens enkät, klassråd, elevråd, mentorstid och utvärdering av skolans ordningsregler. Trygghet, studiero, språkbruk, raster, övergångar, undervisningens tillgänglighet och riskmiljöer följs upp återkommande. Elevernas synpunkter används som underlag när skolan planerar förebyggande och främjande insatser.

1.1.2 Redogörelse för hur skolan gör vårdnadshavare delaktiga i arbetet med planen

Skolans uppdrag är att främja elevernas lärande så att de stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. En grundförutsättning för detta är förtroendefulla relationer, en väl fungerande samverkan mellan skola och vårdnadshavare samt en trygg lärmiljö. Vårdnadshavares kunskaper om de egna barnen en mycket viktig tillgång i detta sammanhang.

Vårdnadshavare görs delaktiga genom kommunens enkät, utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldraråd och skolans information via Haldor, veckobrev/månadsbrev och skolans informationsmaterial på skolans hemsida. Skolan behöver stärka den förebyggande kommunikationen med vårdnadshavare, så att kontakten inte främst sker när svårigheter eller incidenter redan uppstått.

1.2 Redogörelse och utvärdering av fjolårets plan

Föregående års *Plan mot kränkande behandling och diskriminering* för läsåret 25/26 fokuserade på en hela skolan-ansats för trygghet och studiero, tydligare mötesstrukturer, elevdelaktighet genom klassråd och elevråd, reviderade ordningsregler, ökad vuxennärvaro, arbete med övergångar samt kollegialt lärande kring ledarskap i klassrummet.

Arbetet har genomförts och bedöms ha bidragit till större samsyn, tydligare ansvarsfördelning och förbättrad struktur. Elevernas upplevelse av trygghet är fortsatt hög och både kommunens enkät och skolans egen trygghetsenkät visar en stabil positiv bild. Samtidigt visar uppföljningen att skolan behöver fortsätta stärka samsynen kring ordningsregler, mobilhantering, språkbruk, vuxennärvaro och uppföljning av återkommande kränkningar.

De viktigaste lärdomarna är att insatser får bäst effekt när de är gemensamma, tydligt ansvarsfördelade, följs upp över tid och kopplas till elevernas faktiska upplevelser i klassrum, raster, övergångar, fritidshem och digitala miljöer.

1.3 Årets plan

1.3.1 Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggningen bygger på skolans egen trygghetsenkät, kommunens enkät, hälsosamtal, klassråd, elevråd, arbetslagens analyser, H1-rapportens resultat- och betygsanalys samt registrerade kränkningsärenden. Kommunens enkät har låg svarsfrekvens och resultaten behöver därför tolkas tillsammans med skolans egen enkät och registrerade kränkningsärenden.

Resultaten visar att tryggheten överlag är god. I kommunens enkät uppger 86,5 % av eleverna att de känner sig trygga i skolan. I skolans egen trygghetsenkät uppger 84 % av eleverna att de känner sig trygga. Elevernas upplevelse av trygghet är generellt högre än upplevelsen av studiero. Studiero, ljudnivå, språkbruk, gruppdynamik, frånvaro, motivation och vuxennärvaro framträder som återkommande utvecklingsområden.

Fritidshemmet upplevs som tryggt och relationsskapande, men resultaten visar behov av fortsatt utveckling av lugna miljöer, återhämtning, struktur och anpassade aktiviteter. I de äldre årskurserna lyfts även mobilhantering, sociala medier, kränkande språkbruk och elever som inte alltid vänder sig till vuxna som viktiga riskområden att följa upp.

H1-analysen visar att trygghet, studiero, närvaro och tillgänglig undervisning behöver ses som sammanhängande skyddsfaktorer. När undervisningen är tydlig, begriplig, varierad, språkutvecklande och anpassad efter elevernas behov ökar elevernas möjlighet att delta och lyckas. Det minskar risken för utanförskap, låg motivation, korridorvistelse, frånvaro och konflikter.

Vi behöver därför titta mer på hur undervisningens innehåll, läromedel, metoder och arbetssätt påverkar elevernas delaktighet, trygghet och studiero. I grupper där elever upplever undervisningen som för svår, otydlig eller otillgänglig finns risk för sänkt motivation, störningar, undvikande beteenden och försämrade relationer. Detta kan i sin tur påverka både kränkningar, frånvaro och måluppfyllelse.

Förstelärare får därför en viktig roll i att leda arbetslagen mot en mer fördjupad analys av undervisningens innehåll, läromedel, metoder och arbetssätt. Där underlag saknas eller analyserna blir för övergripande behöver fördjupade analyser för att tidigare identifiera behov på gruppnivå och omsätta dessa i konkreta förändringar i undervisningen.

1.3.2 Kränkningsärenden

Under läsåret 25/26 registrerades 234 ärenden i skolans interna system för kränkningsärenden. Av dessa bedömdes 199 som kränkningar. Ärendena fördelades relativt jämnt mellan pojkar och flickor, 122 pojkar och 112 flickor. I 157 fall fanns personal på plats vid kränkningen.

De flesta kränkningar har skett under raster, fritidstid och övergångar mellan lektioner och aktiviteter. Flest ärenden finns i årskurs 1 och årskurs 4. De flesta kränkningar bedöms vara fysiska eller verbala. I skolans enkät uppger en majoritet av eleverna att de inte blivit kränkta, men cirka 20–25 % av eleverna i årskurs 4–9 anger att de blivit kränkta någon eller flera gånger. En mindre grupp uppger återkommande kränkningar.

Skolans analys är att kränkningar ofta uppstår i miljöer och situationer där elevgrupper möts, där vuxennärvaron är mer utspridd eller där övergångar skapar otydlighet. Det förebyggande arbetet, som sker både på organisationsnivå och på gruppnivå genom undervisningen, behöver därför riktas särskilt mot raster, fritidshem, korridorer, matsal, toaletter, omklädningsrum, idrottens förflyttningar och digitala miljöer/sociala medier. På individnivå behövs tätare uppföljning med hemmet ske i samråd med mentor i årskurs 6–9 samt klasslärare i förskoleklass till och med årskurs 5.

1.3.3 Sammanställning av elevupplevelser/enkäter

Skolans samlade underlag visar att kränkningar och diskriminering inte är ett generellt problem i alla miljöer, men att det finns tydliga riskområden och elevgrupper som behöver följas upp. Klassrummet upplevs ofta som tryggare än raster, övergångar, korridorer, toaletter, omklädningsrum, matsal och digitala miljöer.

Kränkningarna är främst fysiska och verbala. Arbetslagens analyser visar även att språkbruk, hård jargong, rasistiska uttryck, sociala medier, mobilanvändning och negativ gruppdynamik påverkar tryggheten. Vissa elever uppger diskriminering kopplad till exempelvis etnicitet, kön, kropp eller bakgrund. Sexuella trakasserier förekommer i låg men tydlig grad och ska därför ingå i det förebyggande arbetet.

H1-analysen visar också att frånvaro, låg motivation, bristande studiero, svaga förkunskaper och undervisning som inte är tillräckligt tillgänglig kan förstärka utanförskap och konflikter. Det förebyggande arbetet behöver därför kopplas till undervisningens kvalitet, språkutvecklande arbetssätt, tidiga stödinsatser och strukturer som gör att fler elever kan delta i ordinarie undervisning.

1.3.4 Analys av orsakerna till kränkande behandling

Flest kränkningsärenden rapporterade i DF respons i de yngre åldrarna. Vilket får tolkas som naturligt då de yngre eleverna har tätast vuxen närvaro under hela skoldagen. Vi ser att det finns en minoritet men inte obetydlig andel elever främst i årskurserna 4–9 som

uppger att de utsätts för kränkningar, ibland återkommande. vilket kräver systematiska åtgärder enligt skollag och likabehandlingsplan.

Skolan har en stabil grund vad gäller trygghet och trivsel. Detta indikerar att skolans värdegrundsarbete och vardagsklimat fungerar väl på en övergripande nivå men det finns en risk att det döljer utsatta grupper, särskilt i de äldre åldrarna då de tenderar att inte berätta för någon vuxen om de blivit kränkta på skolan. Verbala kränkningar dominerar, men även social utfrysning, fysiska handlingar och digitala kränkningar förekommer.

Diskriminering förekommer. Cirka 14 % av eleverna som besvarat skolans egna enkät upplever diskriminering (t.ex. kopplat till etnicitet, kön, kropp eller bakgrund). Sexuella trakasserier förekommer i låg men tydlig grad (ca 7 %). Detta är nivåer som inte kan betraktas som obetydliga, även om majoriteten mår bra.

Klassrummet upplevs ofta som tryggt – problemen uppstår där struktur och tillsyn är svagare. Det handlar inte om hela skolan utan om övergångsytor och där det är mindre vuxennärvaro. Vi ser tydligt mönster i fritextsvar i enkäterna som pekar ut vissa riskmiljöer i och i närheten av skolan såsom toaletter, omklädningsrum, matsal, skolgård och korridorer.

1.3.5 Mål för det förebyggande arbetet

Vi har identifierat följande mål för vårt förebyggande arbete:

Mål 1: Alla elever ska känna sig trygga och veta vilka vuxna de kan vända sig till vid oro, kränkningar eller diskriminering.

Mål 2: Kränkningar i raster, övergångar, fritidshem, korridorer, matsal, toaletter och omklädningsrum ska minska genom tydligare vuxennärvaro, struktur och uppföljning.

Mål 3: Skolans språkbruk och bemötande ska präglas av respekt. Rasistiska, sexistiska, homofoba, funkofoba och andra kränkande uttryck ska uppmärksammas och följas upp skyndsamt.

Mål 4: Eleverna ska bli mer delaktiga i att skapa trygghet, studiero och god skolkultur genom mentorstid, klassråd, elevråd och undervisning.

Mål 5: Skolan ska stärka det förebyggande arbetet mot diskriminering, sexuella trakasserier och digitala kränkningar genom undervisning, samtal, tydliga rutiner och samverkan med vårdnadshavare.

Mål 6: Undervisningen ska utvecklas så att fler elever upplever delaktighet, begriplighet och möjlighet att lyckas. Tillgänglig undervisning, tydliga metoder, relevanta läromedel och tidiga stödinsatser ska användas som en del av skolans förebyggande arbete mot utanförskap, frånvaro och konflikter.

Planerade åtgärder (vad, vem, när, hur)

Område/åtgärd	Vad ska göras?	Ansvar	När?	Uppföljning/indikator
Platsbaserat trygghetsarbete	Införa tydligare zoner och rastansvar. F-5 organiserar rastzoner och styrda aktiviteter. 6-9 använder socialpedagoger och pedagogisk lunch med ansvarsklass.	Rektor, biträdande rektor, arbetslag, fritids, socialpedagoger.	Från läsårsstart, följs upp varje månad.	Färre ärenden i raster/övergångar. Elevernas upplevelse av trygghet på raster följs i klassråd/elevråd.
Språkbruk och normer	Arbeta systematiskt på mentorstid och i undervisningen med språkbruk, rasistiska/sexistiska uttryck, nätkränkningar, civilkurage och respektfullt bemötande.	Mentorer/klasslärare, kurator, förstelärare	Årshjul under hela läsåret.	Följs via klassråd, elevråd, trygghetsenkät och kränkningsärenden.
Återkommande kränkningar	Identifiera elever och miljöer där kränkningar återkommer. Säkerställa tätare uppföljning med mentor, kurator, vårdnadshavare och EHT.	Mentor, kurator, EHT, rektor.	Vid varje ärende och i månadsvis analys.	Ärenden avslutas först när kränkningarna upphört. Uppföljning dokumenteras i Prorenata.
Digitala kränkningar och mobilhantering	Förtydliga mobilrutiner och arbeta med sociala medier, nätetik, spridning, ansvar och konsekvenser.	Skolledning, mentorer, socialpedagoger, elevhälsa	Höstterminens uppstart och återkommande under året	Följs via incidenter, elevråd och arbetslagens uppföljning.
Fritids och lugna miljöer	Utveckla struktur, mindre sammanhang, lugna aktiviteter och tydliga övergångar mellan skola och fritids.	Skolledningen, fritidslaget, klasslärare F-3	Planeras inför läsårsstart och följs upp varje månad.	Elevernas upplevelse av lugna stunder och trygghet följs upp.
Undervisningens tillgänglighet	Förstelärare leder arbetslagen i analys av innehåll, läromedel, metoder och arbetssätt. Fokus på tydlig struktur, språk- och begreppsstöd, visuellt stöd, nivåanpassning och metoder som ökar delaktighet. Lektionsobservationer.	Rektor, förstelärare, arbetslag, specialpedagog.	Start i augusti och följs i PU/arbetslag.	Följs i resultatdialoger, undervisningsanalyser, studiero, frånvaro och elevresultat.
Tidigt fånga riskgrupper	Identifiera elevgrupper där låg motivation,	Arbetslag, mentorer, EHT, förstelärare.	Vid terminsstart	Följs i EHT, arbetslag, frånvarodata,

	frånvaro, svaga förkunskaper, språkbarriärer eller negativ gruppdynamik riskerar att påverka trygghet och måluppfyllelse.		och därefter månadsvis.	betygsvarningar och trygghetsunderlag.
Elevers tillit till vuxna	Synliggöra vuxna, tydliggöra kontaktvägar och arbeta med att elever ska våga berätta när något hänt.	All personal, mentorer, elevhälsa	Löpande.	Följs i trygghetsenkät, klassråd, elevråd och elevsamtal.
Personalens samsyn	Gemensam genomgång av plan, rutiner, skolregler och bemötande vid terminsstart. Återkommande uppföljning på APT/arbetslag.	Rektor, biträdande rektorer, all personal	Augusti och löpande enligt årshjul.	Personalens efterlevnad och behov av stöd följs upp i arbetslag och EHT.

2.Rutiner vid misstanke om kränkande behandling

2.1 Beskrivning av rutiner

All skolpersonal är skyldig att skyndsamt uppmärksamma och agera vid misstanke om kränkande behandling. Skyldigheten omfattar både uppgifter som barn eller elever själva lämnar samt personalens egna observationer av beteenden, språkbruk eller jargong.

Barn, elever och vårdnadshavare kan även skriftligt och muntligt rapportera upplevd kränkande behandling till skolpersonal och rektor.

Vid misstanke om allvarlig eller upprepad kränkande behandling, eller trakasserier, ska skolpersonal omedelbart informera rektor. Informationen skickas in i det digitala systemet Prorenata. Genom att anmälan registreras i systemet får huvudmannen en automatisk notifiering om ärendet.

I Håbo kommuns samtliga verksamheter används Prorenata. Det digitala systemet ger stöd i arbetet enligt kommunens gemensamma process för hantering av kränkande behandling, och säkerställer att ingen del i beslut och utredning kan hoppas över eller förbises.

Rektor eller den rektorn utser till utredare ska utreda händelsen. Om det är rektorn som uppges ha kränkt en elev så ska huvudmannen utreda händelsen.

En utredning syftar till att klarlägga huruvida barn eller elev har utsatts för kränkande

behandling eller inte, samt vad den eventuella kränkningen bestod av. I utredningen ska säkerställas att det enskilda barnet eller eleven får komma till tals. Vidare ska även andra inblandade få en möjlighet att ge sin bild av det inträffade samt hur de upplever situationen. Allt arbete och samtliga samtal ska dokumenteras i Prorenata.

För det fall utredningen visar att ett barn eller en elev har utsatts för kränkande behandling ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra ytterligare kränkande behandling. Utifrån vad utredningen visar bedöms vilka åtgärder som ska vidtas. Utifrån händelsens karaktär och omständigheter i det enskilda fallet kan en utredning komma att variera i sin omfattning.

Åtgärderna ska följas upp och utvärderas för att se om de har haft önskad effekt. För det fall utvärdering och uppföljning visar att åtgärderna inte har haft önskad effekt ska dessa förändras och intensifieras utifrån vad uppföljning och utvärdering visar.

Ärendet avslutas först när kränkningen har upphört. Det är bara rektor som kan avsluta ett ärende om kränkande behandling i Prorenata. Håbo kommun har en beslutad och antagen process för arbetet med att förhindra kränkande behandling enligt 6 kap. 10 § skollagen.

3. Aktiva åtgärder mot diskriminering

Krav som uppställs enligt diskrimineringslagen (2008:567) avseende dokumentering av arbetet med aktiva åtgärder. Av 3 kap. 20 § framgår att utbildningsanordnaren varje år skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder enligt 16 och 18 §§.

Dokumentationen ska innehålla:
1. en redogörelse för alla delar av arbetet som det beskrivs i 2 och 3 §§,
2. en redogörelse för de åtgärder som vidtas och planeras enligt 18 §, och
3. en redogörelse för hur samverkansskyldigheten enligt 19 § fullgörs.

Aktiva åtgärder är enligt 3 kap. 1 § ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Av 3 kap. 16 § framgår att utbildningsanordnaren inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett arbete med aktiva åtgärder på det sätt som anges i 2 och 3 §§.

I 3 kap. 18 § står det att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Utbildningsanordnaren ska följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns

enligt första stycket.

I 3 kap. 2 § diskrimineringslagen (2016:828) förklaras att arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3.

Av 3 kap. 3 § framgår att arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande och att åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

I arbetet med aktiva åtgärder ska utbildningsanordnaren enligt 3 kap 19 § samverka med dem som deltar i sådan utbildning som avses i 15 § (barn, elever, studenter) och med anställda i verksamheten.

3.1 Samverkan

Samverkan sker med elever, personal och vårdnadshavare. Eleverna deltar genom mentorstid, klassråd, elevråd, enkäter och undervisning. Personal deltar genom arbetslagsmöten, EHT, pedagogisk utveckling, ämnesmöten, APT och samverkan. Vårdnadshavare involveras genom enkäter, utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldraråd och löpande kontakt.

Skolans årshjul används för att säkerställa att kartläggning, analys, åtgärder och uppföljning sker kontinuerligt. Vid behov samverkar skolan även med socialtjänst, polis, region och andra aktörer.

4. Bedömning av risker

Nedan anges vår bedömning av risken för att barn/elev ska utsättas för:

Sexuella trakasserier

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: Sexuella trakasserier: Förekommer i låg men tydlig grad (ca 7 %)

Diskriminering p.g.a. etnisk tillhörighet

1. Mycket liten **X** 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: Cirka 14 % av eleverna som besvarat skolans enkät uppger erfarenhet av diskriminering, kopplat till etnicitet. Endast en kränkningsrapport i DF. Ofta förekommer kränkningar och diskrimineringar i samma rapporterad händelse.

Diskriminering p.g.a. ålder

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: 0%

Diskriminering p.g.a. funktionsnedsättning

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: 0%

Diskriminering p.g.a. kön

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: 0%

Diskriminering p.g.a. könsidentitet eller könsuttryck

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: 0%

Diskriminering p.g.a. religion eller annan trosuppfattning

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: 0%

Diskriminering p.g.a. sexuell läggning

X 1. Mycket liten ☐ 2. Liten ☐ 3. Stor ☐ 4. Mycket stor

Kommentar: 0%

Åtgärder utifrån kartläggning och riskbedömning av diskriminering

Riskbedömningen bör kompletteras med en tydligare analys av att elever i skolans enkät uppger diskriminering kopplad till bland annat etnicitet, kön, kropp eller bakgrund samt att sexuella trakasserier förekommer i låg men tydlig grad. Även om flera diskrimineringsgrunder har få eller inga registrerade ärenden behöver skolan beakta att elever inte alltid rapporterar diskriminering till vuxna.

Risknivån bör därför inte enbart baseras på antalet registrerade ärenden, utan även på elevernas enkätsvar, fritextsvar, arbetslagens observationer och identifierade riskmiljöer. Skolan behöver särskilt följa språkbruk, sociala medier, omklädningsrum, toaletter, raster, korridorer och situationer där vuxennärvaron är svagare.

Utifrån H1 bör riskbedömningen även väga in bristande tillgänglighet i lärmiljön. Elever som upplever undervisningen som obegriplig, för svår eller socialt otrygg riskerar att

hamna i utanförskap, undvika undervisning eller bli del av negativa gruppmönster. Detta ska följas upp som en del av skolans arbete med lika rättigheter, tillgänglighet och förebyggande elevhälsoarbete.

Planerade åtgärder (vad, vem, när, hur)

Område/åtgärd	Vad ska göras?	Ansvar	När?	Uppföljning/indikator
Diskriminering och språkbruk	Genomföra undervisnings- och mentorstidsinsatser om diskrimineringsgrunder, normer och respektfullt språkbruk.	Mentorer, kurator, förstelärare.	Minst en gång per termin och vid behov.	Elevernas enkätsvar och rapporterade ärenden följs upp.
Sexuella trakasserier	Genomföra undervisnings- och mentorstidsinsatser för att tydliggöra vad sexuella trakasserier är, hur elever kan berätta och hur personal agerar. Arbeta med gränser, samtycke och respekt utifrån ålder och mognad.	Kurator, skolsköterska, mentorer, EHT.	Under läsåret enligt årshjul.	Följs i trygghetsenkät, elevsamtal och Prorenata.
Etnicitet, religion och bakgrund	Arbeta med rasism, fördomar, språkbruk och inkludering i undervisning och mentorstid.	Mentorer, ämneslärare, kurator.	Löpande	Följs via elevråd, klassråd, enkäter och ärenden.
Funktions-nedsättning och tillgänglighet	Följa upp om elever med stödbehov ges tillgängliga lärmiljöer, rastmiljöer och möjlighet att delta utan att utsättas för kränkningar.	EHT, specialpedagog, mentorer.	Vid elevuppföljningar och vid elevvårdskonferenser.	Följs via EHT, åtgärdsprogram, anpassningar och elevsamtal.
Undervisning, läromedel och metoder	Förstelärare leder analys av om läromedel, innehåll, metoder och arbetssätt skapar tillgänglighet, delaktighet och progression för olika elevgrupper.	Förstelärare, arbetslag, specialpedagog, rektor	Löpande vid PU och ämnesmöten	Följs i ämnesanalyser, resultatdialoger och elevupplevelser av studiero/delaktighet.

5. Uppföljning och revidering

Planen följs upp vid fyra tillfällen under läsåret: september, november, februari och maj. Uppföljningen omfattar kränkningsärenden, diskrimineringsrisker, elevernas upplevelse av trygghet och studiero, riskmiljöer, undervisningens tillgänglighet, genomförda åtgärder och behov av nya insatser.

Ansvarig för uppföljning är rektor tillsammans med skolkurator och EHT. Arbetslagen ansvarar för att följa upp åtgärder i sina elevgrupper och återkoppla mönster till EHT. Förstelärare ansvarar för att stödja arbetslagen i den pedagogiska analysen av innehåll, läromedel, metoder och arbetssätt. Elevrådet och klassråden används för att inhämta elevperspektiv.

I maj/juni sammanställs årets arbete och används som underlag för nästa läsårs plan. Efterföljande plan ska redovisa vilka åtgärder som genomförts och vilken effekt de haft.

6. Definitioner

Direkt diskriminering: Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering: Att någon missgynnas genom tillämpningen av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer som tillhör en personkrets som omfattas av diskrimineringsgrunderna, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Bristande tillgänglighet: Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning och som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag eller annan författning och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier: Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Instruktioner att diskriminera: Order eller instruktion att diskriminera någon enligt de fem punkterna och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denne åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

Kön: Att någon är man eller kvinna eller har för avsikt att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck: Att någon inte identifierar sig som man eller kvinna eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet: Nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning: Det finns ingen definition av detta begrepp i lagstiftningen. I praktiken är det domstolarna som närmare definierar innebörden av begreppet. En sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning omfattas, exempelvis buddism, ateism eller agnosticism vars grunder för åskådning har ett naturligt samband eller är jämförbara med religion. Etiska, filosofiska eller politiska åskådningar faller utanför begreppen.

Funktionsnedsättning: Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning: Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder: Uppnådd levnadslängd

Kränkande behandling: Ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller elevs värdighet.

Samband med verksamheten: Ansvaret gäller kränkande behandling i samband med verksamhetens genomförande och får delvis anses sträcka sig utanför skoldagens början och slut. Som exempel på vad som omfattas är vad som händer på vägen till och från verksamheten samt vad som händer mellan eleverna på nätet.

Åtgärder för att förhindra kränkande behandling: Vilka disciplinära och andra åtgärder som kan vidtas för att tillförsäkra trygghet och studiero framgår av 5 kap. 6 – 22 §§ skollagen.

Barn eller elever kan få skadestånd om huvudman eller personal åsidosätter sina skyldigheter enligt 6 kap. 7 – 11 §§ skollagen.